

[Jens Thoft]

ligningen. Jeg har misforstået hr. Aagaard, og det skal jeg straks stå på ét ben og erkende og øve selvkritik.

Når vi så kommer til den anden del, så er virkeligheden jo den, at 15 kommuner sidste år ikke havde forhøjet ét eneste selskab, og det viser altså en meget ujævn ligning af selskaber i kommunerne, det må hr. Aagaard da medgive mig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 12:

Forslag til folketingsbeslutning om opbevaring af hjemmeværnspersonellets våben og ammunition i depoter i fredstid.

Af Jens Thoft (SF) m.fl.
(Fremsat 31/10 89).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Forsvarsministeren (Enggaard):

Hjemmeværnet er udtryk for en stærk, bred og folkelig vilje til at deltage i landets forsvar. Siden oprettelsen af hjemmeværnet i 1949 har mellem 250.000 og 300.000 mænd og kvinder været engageret i dette frivillige forsvarssamarbejde.

Det er regeringens opfattelse, at denne værdifulde folkelige bevægelse ikke bør gøres til genstand for politiske kastevinde, men bevægelsen bør naturligvis indrettes efter de til enhver tid fastlagte samlede, overordnede samfundsmæssige hensyn.

Hjemmeværnets personel har pligt til efter nærmere fastsatte bestemmelser at opbevare

udleverede udrustningsgenstande, bl.a. våben og ammunition, på deres bopæl. Det drejer sig i denne forbindelse først og fremmest om det til den enkelte mand udleverede våben, dvs. gevær, pistol, maskinpistol og lign. samt en mindre ammunitionsbeholdning. Dette er en del af hele hjemmeværnets idégrundlag. Det var det ved hjemmeværnets start, og det er det fortsat.

Hjemmeværnets øvrige våben, udrustning, ammunition m.v. oplægges i depoter efter nærmere fastsatte regler. Hertil kommer, at der gælder særlige regler for, hvorledes den enkelte hjemmeværnsmand skal opbevare sine personlige våben på bopælen. Eksempelvis skal våben og ammunition opbevares hver for sig, ligesom våbenet ikke må opbevares i funktionsduelig stand.

I Norge og Sverige har man også et hjemmeværn, hvor det frivillige personel ligesom i Danmark opbevarer våben og ammunition hjemme. Også dér anses dette for afgørende for hjemmeværnets idégrundlag og hele virke.

Der sker lejlighedsvis misbrug af hjemmeværnets våben, og det er dybt beklageligt. Vi må jo gøre os klart, at disse misbrug ofte må antages at forekomme i situationer, hvor det ikke helt kan undvikes, at de tragiske hændelser ville være sket, uanset om der er rådighed over hjemmeværnsvåben eller ej.

En mulig måde at reducere de enkeltstående misbrug af hjemmeværnets våben på kunne være at opbevare samtlige hjemmeværnspersonellets våben i depoter i fredstid. En sådan løsning ville være ressourcetrækkende, idet våbendepoter i det antal og i den størrelse, der her er tale om, vil være dyre at etablere og vedligeholde. Herudover vil sådanne depoter være oplagte mål for indbrud og sabotage i en periode, hvor der skal træffes politiske afgørelser om landets sikkerhed, og det ville være helt ude af økonomisk proportion at etablere effektiv døgnovervågning ved samtlige sådanne depoter.

Hertil skal føjes, at uddannelsen af det frivillige personel i fredstid vil blive påført væsentlige tidrøvende ulemper og dermed begrænse motivationen til at deltage i uddannelsen, ligesom den enkelte hjemmeværnsmands vedligeholdelse af sit våben vanskeliggøres.

[Forsvarsministeren]

Den væsentligste indvending mod SF's forslag er dog, at det strider mod hele hjemmeværnets idégrundlag og virke.

Regeringen finder naturligvis, at der må gøres, hvad der kan for at reducere misbruget af våben udleveret til personel i hjemmeværnet. Vi er dog af den opfattelse, at det bør ske uden indskrænkning i pligten til at opbevare personlige våben i hjemmet, men ved på andre måder at sikre mod misbrug af disse våben. Her spiller det en afgørende rolle, hvilke personer våben udleveres til.

På baggrund af et tragisk hændelsesforløb i sommeren 1989 har jeg i august 1989 nedsat et udvalg, der skal analysere problematikken omkring hjemmeværnspersonellet. Udvalget skal kortlægge og vurdere det gældende regelsæt om fremskaffelse og videregivelse af oplysninger af betydning for vurderingen af enkeltpersoners medlemskab af hjemmeværnet og herefter stille forslag til ændringer i regelsættet, så hjemmeværnsledelsen kan få alle relevante personlige oplysninger med henblik på at træffe foranstaltninger mod misbrug af våben. Udvalget skal desuden præcisere beslutningskompetencerne i personvurderingssager samt fastlægge kompetenceniveauet vedrørende beslutning om udlevering af våben og ammunition. Udvalgets arbejde skal være afsluttet senest den 15. december 1989.

Det er min forventning, at vi på baggrund af dette arbejde vil kunne gennemføre yderligere foranstaltninger mod misbrug af hjemmeværnets våben.

Regeringen ønsker fortsat at fremme og styrke det frivillige arbejde i hjemmeværnet. Regeringen ønsker ikke at rokke ved hele hjemmeværnets idégrundlag, og regeringen kan derfor ikke støtte det fremsatte forslag.

Hjortnæs (S):

Det er som bekendt en meget tragisk hændelse, der har udløst dette beslutningsforslag, og det fremgår jo af bemærkningerne, at forslagsstillerne forestiller sig, at hvis forslaget blev gennemført, ville man kunne undgå en række af disse meget ulykkelige begivenheder, som vi har oplevet gennem årene.

Det tror jeg imidlertid ikke vil være tilfældet – desværre, kan man sige. Det er ikke ved forslag af den her karakter, tror jeg, overhovedet muligt at begrænse antallet, for den form for af-

fekthandlinger og jalousihandlinger vil såmænd altid finde frem til de midler, der skal anvendes for at udføre selve handlingen. Så jeg tror altså desværre ikke på, at det, der begrunder forslaget, kan bære i det virkelige liv.

Dernæst vil jeg sige, at jeg tror heller ikke, det er nogen god idé at fastsætte nogle regler og bestemmelser, som af det meget store flertal – 99,9 pct. af hjemmeværnets folk, der jo lever op til det ansvar, de har, når de skal opbevare og behandle de våben og den ammunition, som de får udleveret – vil blive oplevet som unødige restriktioner, bureaukrati og fordyrende administration i det hele taget, og som de overhovedet ikke tror på vil have nogen effekt på det, som man hævder det skulle have effekt på. Generelt kan man vel også sige, at man skal passe på med at lave restriktioner og bureaukrati, som rammer det meget, meget store flertal, fordi der er et meget, meget lille mindretal, der ikke lever op til det ansvar, som de har.

Jeg tror altså, at det, man må gøre igen og igen, er at underkaste de regler, der gælder, en nærmere vurdering, om de lever op til den tid, man nu er i. Man skal også hele tiden holdningspåvirke, gøre det ansvar gældende, som jo påhviler de mennesker, der får udleveret våben og ammunition. Det er det holdningsbearbejdende, jeg vil tillægge betydning, og jeg tror, det er det, der skal være det afgørende.

Jeg er helt tilfreds med, at ministeren med baggrund i den ulykkelige begivenhed, som også har udløst dette konkrete forslag, nu overvejer, om de regler, der gælder for optagelse af personel i hjemmeværnet, er tilstrækkelige, og om de bliver administreret med den nøjagtighed og omhyggelighed, som jo hele tiden har været meningen med det. Det er her, vi skal gøre tingene så godt, som de overhovedet kan gøres. Og det er ad den vej, man så vidt muligt skal undgå – også for hjemmeværnets egen skyld – at hjemmeværnet bliver involveret i tragiske begivenheder af denne karakter.

Helge Adam Møller (KF):

Hjemmeværnet er en enestående bevægelse i dansk forsvar. De mere end 70.000 frivillige kvinder og mænd er udtryk for dansk forsvars faste folkelige forankring. Den psykologiske og militære betydning af, at så mange, unge som gamle, bruger tid, kræfter og ofte også penge på medlemskabet af hjemmeværnet, kan vanske-

[Helge Adam Møller]

ligt vurderes højt nok. Derfor har hjemmeværnet også krav på støtte, opbakning og tillid og ikke det modsatte. En national og en folkelig bevægelse – ofte og med fuld ret kaldet Danmarks største fredsbevægelse – har ikke fortjent at blive gjort til genstand for en af SF's sædvanlige forsvarsfjendske offensiver. Men overraskende er det selvfølgelig ikke.

Det Konservative Folkeparti finder det rigtigt, hensigtsmæssigt og nødvendigt, at den enkelte hjemmeværnsmand som hovedregel opbevarer våben og ammunition i eget hjem. Den regel vil vi ikke være med til at ændre. Fjernes hjemmeværnets våben fra de enkeltes hjem og samles de i store centrale depoter, går grundideen tabt: ideen om, at hjemmeværnet skal have et højt beredskab. Dette høje beredskab hænger jo nøje sammen med det enkelte medlems våbenbesiddelse. Når en hjemmeværnsmand alarmeres, er han på plads, når han har skiftet tøj til kampuniform, har grebet sit våben og begivet sig nogle få kilometer væk. Her taler vi om en mobiliseringstid på minutter eller få timer, mange gange hurtigere, end andre militære enheder er i stand til.

Lad mig nævne et par af de uheldige forhold, som ville blive resultatet, hvis man fulgte SF's forslag om at samle våbnene i centrale depoter.

For det første ville disse depoter være dyre at indrette, det ville koste meget at bevogte dem, og de ville være oplagte mål for indbrud og sabotage.

For det andet er de tyverier, som gennem årene er begået af hjemmeværnsvåben, hovedsagelig sket imod depoter og våbenkamre. Det skyldes naturligt nok, at indbrud i et privat hjem er lidet lønsomt, idet tyven her skal brække det meste af huset op for blot at kunne samle ét våben og samtidig finde ammunitionen til det. Det er jo sådan, at våbenet, bundstykket og ammunitionen opbevares tre forskellige steder i boligen og hvert sted under lås. Og som bekendt skal alle tre dele være samlet til en enhed, før våbenet kan benyttes.

For det tredje og ikke mindst vigtige: Hvad med uddannelsen af den enkelte hjemmeværnsmand? Vi kender jo alle synet af en hjemmeværnsmand på cykel med geværet over højre skulder eller et par stykker i bil med våben på bagsædet på vej til uddannelse eller skydeøvelse. I begge tilfælde skal hjemmeværnsmanden bruge sit våben for at gøre træningen og uddan-

nelsen effektiv. Kan man forestille sig – ja, jeg kan godt – hvor mange timer der skal bruges, hver eneste gang der skal uddannes, med at køre hjemmeværnspersonellet 10, 20 eller 30 km hen til et depot, så besvær med at modtage og kvittere for våben, tilbage til det område, hvor uddannelsen skal ske, og derefter et par timer senere hele den modsatte procedure? Og jeg, som troede, at SF – og specielt hr. Jens Thoft – var imod spildtid i forsvaret!

Dansk hjemmeværn er i dag en nødvendig del af det samlede forsvar – et forsvar, der ikke ville kunne løse sine opgaver optimalt uden hjemmeværnets indsats.

Til slut: Det er tragisk, når et hjemmeværnsvåben bliver misbrugt. Og derfor vil vi gerne medvirke til, hvor det er muligt, at gennemføre yderligere foranstaltninger, der kan sikre mod de meget sjældne misbrug af hjemmeværnets våben. Men lad os også gøre os klart, at uanset hvilke bestemmelser man laver, og hvilken kontrol og tilsyn man har, kan man aldrig på dette eller andre områder gardere sig imod, at det kan slå klik for et enkelt menneske. Det er tragisk, når det sker, men det er også tragisk, at SF pr. refleks og så forudsigeligt, som at lørdag følger efter fredag, bruger en sådan episode til et forsøg på at ødelægge hjemmeværnets grundidé.

Hanne Severinsen (V):

For at tage tråden op fra det, som den konservative ordfører netop sagde: Det er jo så forudsigeligt, at sker der en tragisk hændelse i hjemmeværnet, vil SF straks bruge den i Folketinget til at lave et eller andet om på hjemmeværnet. Og man har jo fornemmelsen af, at det ikke er, fordi det er selve sagen, der ligger SF's ordfører på sinde, men fordi han vil udhule hjemmeværnets muligheder.

Det er vi naturligvis ikke tilhængere af. Hjemmeværnet er en del af dansk folkelig tradition, når folkelig tradition er bedst. Via hjemmeværnet deltager mange i en meget stor og bred forsvarsbevægelse. Der findes sikkerhedsregler, og når den slags hændelser som det, der er anledningen til det her forslag, sker, er der selvfølgelig anledning til at indskærpe disse regler.

Jeg vil derfor også gerne benytte lejligheden til at takke forsvarsministeren, fordi han med det samme har grebet ind præcis dér, hvor der

[Hanne Severinsen]

skulle gribes ind, nemlig ved at se på de gældende regler for at vurdere, hvilke personer der bliver optaget i hjemmeværnet, og hvordan man udleverer våben og ammunition.

Det er det, der er behov for, det er det, som situationen kunne bære, og det er ikke udtryk for nogen panikhandling, ikke udtryk for, at man, bare fordi en sag omtales, benytter sig af lejligheden til at gøre sig bemærket.

Den 15. december får vi en rapport, og så vil vi kunne se, om man kan skærpe bestemmelserne nogle steder og reparere lidt på nogle af de problemer, der øjensynlig kan opstå. Men jeg deler hr. Hjortnæs' opfattelse af, at er der tale om dybt ulykkelige personer, er det jo ikke spørgsmålet om, hvilke våben de har. Det, vi skal huske, er, at når nogen er kommet til skade eller er blevet dræbt med et våben, som ikke er fra hjemmeværnet, står der ikke i nogen overskrifter, at dette skete, fordi det ikke var et hjemmeværnsvåben.

Der sker jo fantastisk mange andre ting med jagt- og sportsvåben, og det er jo også svært at forebygge; det har noget at gøre med, at der indimellem sker tragiske hændelser, som får folk til at reagere i panik. Men det har jo ikke noget med hjemmeværnet at gøre, og vi skal i hvert fald ikke ødelægge hjemmeværnet af den grund. Det har måske nok i nogen grad været forslagsstillernes ærinde; i hvert fald føler jeg ikke, det er af kærlighed til hjemmeværnet, at SF har fremsat dette forslag, som vi afviser.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne begynde med at sige tak til ministeren for hans utrolig sobre og pæne gennemgang af hjemmeværnets grundideer, hvorfor vi har et hjemmeværn, og hvor utrolig nødvendigt det er. Dernæst vil jeg sige: Ja, o.k., her har vi det sidste nye angreb på dansk forsvars- og sikkerhedspolitik rettet af SF. Det er ikke noget, der kommer bag på os, men SF mener altså, at de 15 mord, der er foregået inden for knap 12 år, er så rystende et tal, at SF vil lave om på hele forsvars- og sikkerhedspolitikken for Danmark. For det er jo det, der er tale om. Jeg ved godt, at der i disse fine tal står, at der er sket 77 drab i tiden fra 1968 til 22. september 1989 – men der er tale om, at de 62 er selvmord, og begår man selvmord på den ene eller anden måde, er det altid en dybt tragisk handling, men jeg tror sådan set, at man på det tidspunkt er lige-

glad med, om man er medlem af hjemmeværnet, om man er medlem af en jagtforening eller man kun kan finde den gasovn, som SF sikkert vil være med til at tvinge ind i alle beboelser.

Så kommer SF med det geniale forslag, at vi bare kan lægge det hele i depoter; det er meget nemmere, og det vil være let tilgængeligt.

Jamen det har SF da så inderlig ret i, og når de ikke ligger i depotet, er det just, fordi det dér er alt for nemt og let tilgængeligt – ikke for hjemmeværnsfolk, for dem er det faktisk ret besværligt – men for eventuelle indbrud, for mennesker, som vi ikke synes skal have våben. Netop derfor er det sådan en god idé, at hver eneste hjemmeværnsmand i Danmark har sit eget våben hjemme, hvis han eller hun har lyst, for man må ikke glemme, at man faktisk kan sige nej tak og bede om at få våbenet opbevaret på depot, hvis man synes, at ens hjem ikke er sikkert nok.

Jeg tror, det vigtigste for dansk hjemmeværn er, at vi har våben og ammunition lige ved hånden, for det gør ethvert angreb på Danmark til en totalt uberegnelig sag. Jeg tror, alle vil give mig ret i, at ingen kan forudse, hvordan den enkelte hjemmeværnsmand vil reagere den dag, han får at vide, at det er nødvendigt at reagere.

Jeg behøver vel ikke at sige, at Fremskridtspartiet går stærkt imod dette sidste nye anslag mod forsvaret.

Jørgen Estrup (RV):

Som andre har været inde på, er det givetvis de tragiske begivenheder i august måned, som er baggrunden for dette beslutningsforslag, og det er efter min mening meget velbegrunderet, at det uhyggelige forløb har givet anledning til overvejelser om, hvorvidt hjemmeværnets forhold nu var ordnet på den rigtige måde, og det er jo lige præcis det, som forsvarsministeren tidligere har gjort rede for.

Jeg synes måske nok, at hr. Jens Thoft her med SF's beslutningsforslag viser en meget konsekvent – næsten sædvanlig konsekvent – fremgangsmåde ved at finde en så firkantet løsning som muligt på et klart problem. Hvorfor lede efter en let løsning, hvis man kan finde en vanskelig, og det synes jeg faktisk den udpegede løsning er.

Der er ingen tvivl om, som det også fremgår af beslutningsforslaget, at depoter kræver ganske store foranstaltninger både til oprettelse og

[Jørgen Estrup]

dermed omkostninger, men så sandelig også til bevogtning. Og før man går ind i sådan nogle overvejelser, var det måske rimeligt at overveje andre muligheder.

Der er ingen tvivl om, at selv om man kan påpege, at hjemmeværnsvåben altså bruges i en række tilfælde, hvor de bestemt ikke burde bruges, og dermed også er med til at forvolde ulykkelige begivenheder, er den største del af tilfældene jo altså netop selvmordssituationer, hvor det vist er ligegyldigt, om der var hjemmeværnsvåben eller andre våben til stede. Personer i så ulykkelige omstændigheder finder en udvej, og jeg tror ikke, man skal blande de to ting sammen.

Derfor synes jeg, man skal se mere på det, som nu netop også på forsvarsministerens foranledning sker, nemlig hvem det er, man sætter i besiddelse af den slags våben, hvem det er, man giver licens. Hjemmeværnet skulle jo nødig udvikle sig til en spejderklub for folk med den rigtige forsvarsvilje, men uden evne til at sætte denne ind i de rigtige rammer. Det mener jeg er nok så vigtigt. Det er et alvorligt problem, og derfor ser jeg frem til resultatet af udvalgsarbejdet.

I øvrigt synes jeg nok, nogle af ordførerne – måske lidt inspireret af forsvarsministerens bemærkninger om, hvad der var hjemmeværnets idégrundlag – har hidset sig lovlig meget op. Hvis vi skal forsvare hjemmeværnets idégrundlag med, at man skal have lov til at have håndvåben og skarp ammunition i skabet hjemme, synes jeg egentlig, vi er lidt langt ude. Jeg er helt overbevist om, at hjemmeværnet kan begrundes meget bedre, men hvis det er dér, diskussionen er ved at havne, tror jeg, vi skulle overveje at genoptage hele diskussionen af, hvad der er hjemmeværnets idégrundlag.

Det troede jeg egentlig ikke var baggrunden for dette forslag, og derfor kan jeg på Det Radikale Venstres vegne sige, at vi heller ikke kan tilslutte os det.

Arne Melchior (CD):

Parader er nødvendige, om ikke helt afgørende led i et værns virke, og paradeforslag kan jo heller ikke undgås i et parlament, men det er glædeligt at konstatere, at den parole, der udgår fra denne debat, er nøjagtig den modsatte af den, som forslagsstilleren i et anfald af naivitet måske havde håbet på. Selv den radikale ordfø-

rer – det var vel den eneste, der sådan lidt halvrealistisk kunne håbes på – måtte afvise forslaget. Det skete halvhjertet med en snak om, at det ikke skulle være spejderdreng. Jamen hvordan kan man bebrejde andre ordførere, at de hidsede sig vel meget op og dramatiserede hjemmeværnets hensigt og formål, når man selv begynder med at sige, at vi skal passe på, at det ikke er spejderdreng? Det er en unødvendig advarsel, vil jeg gerne sige til hr. Jørgen Estrup, men o.k., der er jo et radikalt bagland, som har det svært, og som, når de læser, hvad hr. Jørgen Estrup har sagt her i dag, skulle have en lille smule sukker på, så hr. Jørgen Estrup om det.

Jeg kan dog konstatere, at der er linet op her af samtlige ordførere og samtlige partier i en klar afvisning af et forslag, der må ramme forslagsstillerne i hovedet som en boomerang.

Jeg betragter denne debat som et håndslag til hjemmeværnets ledelse og afdelinger og hver enkelt mand og kvinde i hjemmeværnet, og foruden alle de udmærkede argumenter, der er disket op med af forsvarsministeren og en række af ordførerne af økonomisk og teknisk art, er der først og fremmest at sige, at den klare, jeg vil tillade mig at sige skarpe, afvisning af forslaget samtidig er en afstandtagen fra den mistillid, som forslaget er udtryk for, og som hr. Jørgen Estrup altså med den ene halvdel af sin tunge gerne ville bidrage til.

Jeg vil sige tak til de hjemmeværnsmedlemmer, som har våben hjemme. Jeg ved godt, det ikke er en absolut pligt, men jeg er sikker på, at de fleste af dem, der har våbnene hjemme, gør det af pligtfølelse, og det skylder samfundet dem faktisk tak for.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Nu er det jo en kendt sag, at hr. Arne Melchior og CD i almindelighed benytter enhver lejlighed til at komme i clinch med Det Radikale Venstre. Vi ved godt, at der er nogle begivenheder for 1½ års tid siden, som generer CD, og det lever vi da med; vi bærer ikke nag til CD, fordi de opfører sig sådan.

Men jeg vil gerne spørge hr. Arne Melchior, hvad det egentlig var, han mente med sine udtalelser om, at det burde jeg ikke have sagt, og at det var aldeles unødvendigt at advare om disse ting, man kunne frygte med hjemmevær-

[Jørgen Estrup]

nets rekruttering. Mener hr. Arne Melchior, at det ville være rimeligt og anbefalelsesværdigt, at vi fik så mange som muligt overhovedet til at melde sig ind i hjemmeværnet, så de kunne have våben liggende hjemme? Er det den form for bevæbning af den danske befolkning, som hr. Arne Melchior efterlyser, uanset hvordan de er i stand til at håndtere disse våben? Så synes jeg egentlig, det ville være meget rart at få klarlagt, hvad CD's synspunkter er. Vi har tidligere haft lidt svært ved at finde ud af, hvordan CD egentlig stiller sig på forsvarsområdet. Det eneste, vi ved, er, at CD ikke har ønsket at støtte hjemmeværnet i det nuværende forsvarsforlig, men har holdt sig udenfor og altså ikke hører til den kreds af partier, der bakker op bag forsvarsforliget.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal oplyse hr. Jørgen Estrup om, at mit indlæg her havde nul og en papand at gøre med visse begivenheder for 1½ år siden. Det forholdt jeg mig ikke til, og det strejfede ikke min tanke.

At nogen skulle være i tvivl om CD's holdning til forsvar, herunder til hjemmeværnet, kan vist ikke gå ret langt ud over nogle forvirrede radikale hjerner. Når vi ikke er deltagere i det eksisterende forsvarsforlig, er det jo nok, fordi vi finder styrkemålene og bevillingerne for små, og jeg skal oplyse hr. Jørgen Estrup, som ikke følger ret godt med i en sag, som han ellers er ordfører i her, om, at CD, adskillige måneder før forsvarsforliget blev indgået, foreslog forsvarsministeren at udtage hjemmeværnets forhold og afgøre dem langt tidligere og stille flere midler til rådighed for hjemmeværnet. Men at tolke vor ikkedeltagelse i et forsvarsforlig, som vi har begrundet med, at vi finder det utilstrækkeligt, på den måde, altså modsat, som hr. Jørgen Estrup her har gjort, kan man da kun have overbærenhed tilovers for.

Det, jeg fandt skrækkeligt fra hr. Jørgen Estrups side – jeg synes, jeg fik det sagt – var, at han overhovedet kunne tage ordet spejderdrenge i sin mund, hvis han her ønskede at føre en seriøs debat om de våben, som hjemmeværnet påtager sig at opbevare i medlemmernes hjem.

Jeg synes, det havde været mere klædeligt også som deltager i en regering, hvis hr. Jørgen Estrup havde nøjedes med at bakke op om de

initiativer, forsvarsministeren har taget, og ikke bringe diskussionen ned på det flade plan. Jeg kan kun ønske og håbe, at hjemmeværnets personel og deres familier må blive bekendt med hr. Jørgen Estrups udtalelse, så de kan få sig en billig latter.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det, vi kan konstatere, er, at hr. Arne Melchior er udmærket til at hælde skældsord ud og til at give karakterer, men ikke så god til at svare på spørgsmål. Jeg fik ikke noget svar på, hvad det var for nogle kriterier, hr. Arne Melchior ville anlægge for rekrutteringen til hjemmeværnet, jeg fik derimod en meget indigneret holdning over for et udtryk, som ikke passede hr. Arne Melchior. Men det er da i orden; jeg kunne have fundet på mange andre udtryk, men det er jo ikke det, der er det afgørende, hvis man ellers er interesseret i at diskutere sagen.

Jeg synes imidlertid, hr. Arne Melchior har stillet sig og sit parti i en lidt besynderlig situation, for på den ene side vil man jo gerne være mere forsvarsvenlig end regeringen, på den anden side vil man gerne pleje kontakten til Socialdemokratiet. Hvem er det egentlig, man støtter sig til, hvis man overhovedet støtter sig til nogen? Eller har CD blot besluttet sig til at være på egen bane i det hele taget og være imod?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hvor CD står i den almene politik, kan man høre tit fra denne talerstol og ofte læse om i aviser, artikler og udtalelser. Jeg skal konstatere en klar overensstemmelse mellem, hvad Socialdemokratiets ordfører har sagt om det foreliggende lovforslag, og det, jeg har sagt. Selv om vi har benyttet hver sine udtryk, støtter vi os hverken til den ene eller til den anden, men til dem begge to og for øvrigt til os selv, og hvem man støtter sig til, når man giver udtryk for sit eget standpunkt, synes jeg er aldeles irrelevant.

Når jeg går herop igen, er det, fordi hr. Jørgen Estrup følte, at han ikke havde fået svar. Jeg finder kriterierne for våbentildelingen, altså for medlemskab af hjemmeværnet, særdeles egnede og udmærkede, og jeg kan i øvrigt tilslutte mig, at forsvarsministeren yderligere har

[Arne Melchior]

ønsket at eftergå dem en gang til – det kan de da godt trænge til med visse års mellemrum – men jeg føler slet ikke, at der skal ændrede kriterier til. Jeg finder kriterierne, som de er, i orden.

Ellers må vi også have nye kriterier for, hvem der kan købe våben til jagtbrug, da forsvarsministeren nævnte jagtvåben, for der står ikke noget i hr. Jens Thofts forslag om, hvor mange mord og selvmord og røverier der er begået med oversavede eller ikke oversavede jagtgeværer.

Hr. Jørgen Estrup har således ikke noget at være i tvivl om. Hvis han finder, at mit indlæg her i dag er uklart eller mangelfuldt til forståelse, er det altså ikke hos taleren, men hos lytteren, hr. Jørgen Estrup, at det kniber.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Dette skal jeg gerne prøve at gøre til min sidste korte bemærkning.

Jeg skal undlade at kommentere, hvad hr. Arne Melchior plejer at kalde det dér, når man ikke rigtig støtter sig hverken til den ene eller den anden – jeg har ellers hørt det fra hr. Arne Melchior's mund et par gange – og vil blot sige til hr. Arne Melchior, at sådan som jeg opfatter det, der blev sagt fra talerstolen nu, synes hr. Arne Melchior egentlig, at forsvarsministerens udvalg til undersøgelse af, hvordan hjemmeværnet rekrutterer, på baggrund af de tragiske begivenheder i august er så inderlig overflødig. Er det rigtigt forstået?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er denne lidt drilagtige diskussion, som er kommet mellem hr. Jørgen Estrup og hr. Arne Melchior lige nu, som får mig på talerstolen, for jeg synes, de herrer glemmer én ting. I hvert fald for Fremskridtspartiet er det utrolig vigtigt, at vi har tillid til, at hjemmeværnet sørger for en grunduddannelse og en våbenuddannelse af dem, der melder sig ind i hjemmeværnet, inden de får udleveret våben. Det er det, der er det vigtigste, og jeg vil vove den påstand, at det er flintrende ligegyldigt, hvilket parti man ellers går rundt og støtter sig til; her er det tillid, det drejer sig om, og det er tillid, vi gerne skulle have til det danske forsvar.

Jens Thoft (SF):

Jeg skal kort svare de tilbageværende fretdagspolitiske ordførere i denne debat.

Hvad angår hovedindholdet, som hr. Arne Melchior gav udtryk for, nemlig at der er linet op til en klar afvisning af SF's forslag, er det da en sandhed med modifikationer. For hele vejen rundt har jeg hørt, også fra ministeren, at vi er nødt til at se på disse spørgsmål. Vi kan være uenige, ministeren og undertegnede, om, hvilke løsningsmodeller der er de hensigtsmæssige, men på nær fru Annette Just, som mener, at dette er et angreb på hele Danmarks forsvars- og sikkerhedspolitik – jeg håber, den er bedre befæstet end det, at man har gøbben liggende hjemme i kosteskabet hos 70.000 mennesker – har alle da været enige om, at vi må undersøge, om det er muligt at sikre en mindre mængde misbrug end dem, vi rent faktisk har set. Det gælder hr. Hjortnæs, det gælder ministeren, og det gælder også den konservative ordfører.

Jeg synes, det er rart, at man er kommet på bedre tanker, men det er man da kun, fordi SF i denne sag gik ud med en bandbulle på et meget tidligt tidspunkt. For hjemmeværnets ledelses første forklaring efter den ulykkelige begivenhed fra Århus var jo at frikende hjemmeværnet fuldstændigt og totalt. Det viste sig 2 dage senere, at det var lodret løgn. Det var jo lidt uheldigt for hjemmeværnets ledelse, at drabsmanden, inden han begik selvmord, havde sendt Ekstra Bladet en beskrivelse af, hvordan tingene havde fungeret. Men virkeligheden var jo, at hjemmeværnets ledelse gik ud og omgående frikendte sig selv.

Nu kan de jo klassificere alverdens ting og sager, så vi andre ingen mulighed har for indseende i det, og det var altså et held for os og et uheld for hjemmeværnets ledelse, at tingene kom på bordet.

Men det er jo ikke bare denne ene sag, der har fremkaldt SF's forslag, som hr. Hjortnæs sagde. Det er 77 drab, og det er 70 alvorlige episoder med trusler, gidseltagning, røveri osv. Lad os lige holde fast i, at det ikke bare er en enkelt uheldig episode.

Hvis bare nogle ganske få af disse – for jeg tror ikke dem alle, det vil jeg gerne understrege – kunne blive forhindret enten ved en mere effektiv ansættelsesprocedure eller ved, at våbne eller måske blot bundstykkerne opbevares i depot, synes jeg da, det burde overvejes.

[Jens Thoft]

Nu kan jeg forstå, at vi får forsvarsministerens rapport den 15. december, og jeg vil allerede nu gerne bede ministeren om at oversende den til udvalget, for jeg synes, den rapport, som skulle være på trapperne, må have meget stor interesse for udvalget, inden man færdigbehandler forslaget. Og da der kun er knap 14 dage til, kan jeg dårlig forestille mig, at udvalget med den mødehyppighed, udvalget har, skulle kunne nå at færdigbehandle forslaget inden den 15. december.

Vi er altså enige om – sådan vil jeg understrege det – at noget bør der ske, og det kan da godt være, at ministeren og en række af de øvrige partier mener, at det rigtige er at følge den enkelte hjemmeværnsmand på tættere hold, at man snager mere i hans privatliv, f.eks. undersøger, om han drikker for meget, om konen går i seng med en anden, så han kan tænkes at blive jaloux og måske hitter skyderen frem fra kosteskabet for at slå familien ihjel. Det kan da godt være, det er måden, men jeg mener det ikke, heller ikke ud fra en almindelig retssikkerhedsbetragtning. Jeg mener, man skal løse problemet generelt, sådan at man ikke behøver at gå tættere på det enkelte hjemmeværnsmedlems privatliv end allerhøjest nødvendig. Jeg er bange for, at resultatet af ministerens rapport er yderligere snagen i det enkelte hjemmeværnsmedlems privatliv, og jeg ville være meget ked af, hvis det var tilfældet, for jeg synes også, hjemmeværnsmedlemmer har krav på at have et privatliv, som forsvaret ikke nødvendigvis behøver at kende i hver eneste detalje.

Ud over at det er meget tilfredsstillende, at man altså er enig om i salen at gøre noget ved sagen, er der et andet grundlæggende element, nemlig at jeg ikke synes, at de enkelte ordførere har læst mit forslag. Jeg synes, det er for sølle, at vi i en debat om hjemmeværnet kun kan få ét argument på bordet som begrundelse for hjemmeværnet, nemlig at man må have våben og ammunition liggende hjemme i kosteskabet. Andre argumenter har der ikke været på bordet for hjemmeværnet. Og som hr. Jørgen Estrup så helt 100 pct. korrekt sagde det tidligere på dagen, må der da være bedre argumenter for hjemmeværnet end det, at man opbevarer ammunition og våben hjemme i kosteskabet. Det må der da være! Men jeg ville da gerne have hørt dem, hvis der var det. Jeg synes da godt, at jeg med den opfindsomhed, jeg har, skulle kunne finde på bedre.

Hvis vi går til de enkelte argumenter, så har ministeren sagt, at en løsning vil være ressourcetrækvende. Der skal ske yderligere overvågning, og der skal opføres yderligere depoter osv.

Nu er det jo altså sådan – og det skal ingen glemme – at forsvarets tungere udrustning og våben allerede ligger i depot, og jeg håber sandt for dyden, at forsvarets tungere våben, maskingeværene, bliver opbevaret på en sådan måde, at man ikke umiddelbart kan stjæle dem. Det har ministeren også lovet Folketinget i forbindelse med Farumtyveriet fra november 1986, og det går jeg da ud fra at ministeren har ført ud i livet. Det er mere end 3 år siden. Så derfor: Snakken om, at der skal ske yderligere bevogtning, det argument mener jeg ikke kan holde.

Så er der drøftelserne om, hvorvidt det er nødvendigt at bygge flere depoter. Men virkeligheden er jo den, at hver eneste hjemmeværnskolonne har et kolonnedepot, nemlig dér, hvor den tungere udrustning ligger. Men skulle det ikke være muligt at finde et hjørne, hvor de 100 eller 200 geværer, pistoler og maskinpistoler kan stå?

I dag er det allerede sådan, at også ammunitionen ligger i kolonnedepotet, men ministeren siger, at så kan man ikke få uddannede folk – eller også var det hr. Helge Adam Møller, det må ministeren undskylde, hvis ikke det var ham, der kom med argumentet – så kan hjemmeværnspersonellet ikke foretage deres uddannelse, den vil blive forsinket, og man vil få meget spildtid, og det vil være så forfærdeligt.

Men virkeligheden er jo den, at man ikke bruger kupammunitonen, når man er på øvelser; da hentes ammunitionen jo normalt fra kolonnedepotet. Det er jo virkeligheden. For i samme øjeblik man har brugt kupammunitonen, så har man jo lige præcis netop ikke ammunitionen, når den situation, som fru Annette Just fremmanede med stor entusiasme, skulle indtræffe, nemlig at en fjende uden varsel rykker ind over kongeriget Danmarks grænser. Men så har vi heldigvis ifølge fru Annette Just hjemmeværnet, som så kan klare det, og fordi vi har hjemmeværnet, så vil det være helt uberegneligt.

Jeg er nu ikke sikker på andet, end at hvis Sovjetunionen forberedte sig på et angreb, så ville vi få et varsel, og jeg er heller ikke sikker på andet, end at selv 70.000 tungt bevæbnede

[Jens Thoft]

hjemmeværnsfolks indsats næppe kunne stoppe den sovjetiske armé. Med de tal, som vi har fået fra forsvarsministeren om den sovjetiske armés styrke, skulle det næppe være muligt for selv 70.000 velbevæbnede hjemmeværnsfolk at klare opgaven.

Så er der spørgsmålet om vedligeholdelsen af våbnene. Det synes jeg egentlig er det eneste af de argumenter, der har været på bordet i dag, som jeg ikke har taget hensyn til i mit forslag. Det har jeg ikke hørt før, for jeg var alle de avisartikler igennem med alle hjemmeværnsfolkernes gode argumenter imod, og jeg mener, at jeg har taget hånd om dem alle. Men det er da rigtigt, at hvis våbnene opbevares i depot, så bliver der problemer med vedligeholdelsen. En måde at løse problemet på – det vil så også løse problemet med bevogtning, det vil løse lokale problemerne – kunne være at opbevare bundstykket sammen med ammunitionen i kolonne-depotet. Så havde vi også løst problemerne omkring tyverier. Men det mener jeg vi skal se på i udvalget.

Som sagt, den argumentation havde jeg ikke hørt før, og det argument gjorde da et vist indtryk på mig, det må jeg erkende. Men jeg ser det som en umiddelbar løsning, at man så opbevarer bundstykket i kolonne-depotet.

Dermed mener jeg også, at jeg har svaret på hr. Helge Adam Møllers tre hovedbegrundelser, bortset fra at hr. Helge Adam Møller siger, at tyverier af hjemmeværnsvåben hovedsagelig er foregået fra depoterne. Der har hr. Helge Adam Møller jo altså ikke været opmærksom på, at ministeren siden 1986 har lovet at skærpe bevogtningen, skærpe overvågningen. Hr. Helge Adam Møller har heller ikke været opmærksom på, at der, siden forslaget er blevet fremsat, er stjålet yderligere hjemmeværnsvåben. Det er jo altså en forestilling, som sker ganske hyppigt.

Men som sagt, jeg glæder mig over, at hele Folketinget var enig i, at noget bør gøres, og jeg håber, vi finder en rimelig løsning under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Det var kun lige til denne pusten sig op med, at nu havde hr. Jens Thoft fremsat dette forslag, og så havde Folketinget da heldigvis indset, at der skulle gøres noget ved det. Det er jo altså

historieforfalskning, og det har overhovedet ikke noget med hr. Jens Thofts forslag at gøre, det, som forsvarsministeren har sat i gang.

Det var et meget udmærket arbejde, forsvarsministeren satte i gang, og det havde han også gjort uden hr. Jens Thofts medvirken, det er jeg temmelig overbevist om.

I det hele taget tror jeg, at det, der kom ud af hr. Jens Thofts initiativ, jo var, at han i en agurketid fik en hel del overskrifter og også fik mulighed for at mistænkeliggøre hjemmeværnet en lille smule. Og det siger jeg da velbekomme til!

Forsvarsministeren (Enggaard):

Jeg skal ikke optage en større diskussion med hr. Jens Thoft. Hr. Jens Thoft henviser jo rigtigt til, at udvalget er det sted, hvor man kan drøfte mange af de ting, som er rejst i debatten her i dag.

Men jeg vil godt benytte lejligheden til at glæde mig over, at det meget store flertal i Folketinget har vist endnu en gang, at man står bag hjemmeværnets idégrundlag, og at man ikke har ønsket at være med til at undergrave det fundament, som hjemmeværnet nødvendigvis må have at arbejde på. Det er jeg glad for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Der er ikke mere på dagsordenen,

Medlem af Folketinget Lone Dybkjær (RV) har meddelt mig, at hun på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke regelmæssigt vil kunne give møde i Tinget, hvorfor hun anmoder om

[Anden næstformand]

orlov fra og med den 3. december 1989 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Fra medlemmer af Folketinget Nør Christensen (CD) og Erhard Jakobsen (CD), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at de fra og med den 28. november 1989 atter kan give møde i Tinget.

Stedfortrædernes, Søren Bastholms og Addi Andersens, hverv som midlertidige medlemmer af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget angående Grønlandslove (22/11 89):

Udtræder: Holger K. Nielsen (SF)

Ny stedf.: Stillinger (SF)

Socialudvalget (23/11 89):

Udtræder: Inge Dahl-Sørensen (V)

Ny stedf.: Pia Larsen (V)

Arbejdsmarkedsudvalget (23/11 89):

Udtræder: Sønderby (V)

Ny stedf.: Pia Larsen (V)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 28. november 1989 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 14.39
